

Lejlighed rejste sig og sagde til os, at vi skulde blive siddende i Stolen, til han kom tilbage, fulgte min yngste Søster efter ham og satte sig ved Siden af ham. Og han gik tilbage med Barnet ved Haanden, som en tavs Bebrejdelse mod Menighedens Fordom. Første Gang vi kom ind i Kirken sammen, aabnede Graveren en Stol for hvide Folk, og sagde til Peter, at han skulde lade Dommerens Børn gaa derind. »Nej,« sagde Peter, »de vil ikke sidde der uden mig,« og vi fulgte med ham til Negerstolen.

Vor store Festdag var Republikens Fødselsdag. En Procession af Soldater og Borgere gik da igennem Byen, der blev holdt en Tale, og Uafhængighedserklæringen blev læst op. Jeg kom til at anse Kong Georg for ansvarlig for alle Nationens Ulykker. Hjemme og i Skolen blev vi opdragede til at hade England. Naar man erindrer, at Erklæringen hver 4 Juli med Patos blev læst op, at Dagens Taler formede alle sine ildfulde Perioder til en Anklage mod Moderlandet, kan man ikke undre sig over Nationalhadet mod alt engelsk. Vor Patriotisme blev i tidligere Tider maalt efter vor Afsky for Storbritannien.

* * *

Da jeg var 11 Aar gammel, hændte der en Begivenhed, der væsentlig forandrede mit Liv. Min eneste Broder, der lige havde taget Examen fra Union College, kom døende hjem. Han var en begavet og haabefuld Yngling og min Faders Glæde og Stolthed. Vi havde længe haft Følelsen af, at denne Søn indtog en større Plads i Faders Hjærte og Fremtidsplaner end hans 5 Døtre tilsammen. Jeg husker, hvor kærligt han plejede ham under hans sidste Sygdom, jeg husker hans Suk og Taarer, idet han langsomt gik op og ned i Stuen, og da den sidste Stund kom, da vi alle var samlede for at sige Farvel i det stille Døds-kammer, da var hans Stemme brudt, idet han knælende bad om Trøst og Støtte. Jeg husker endnu, hvorledes jeg gik ind i den store, mørke Dagligstue for at se min Broder, og fandt Spejle og Malerier tilhyllede i hvidt og min Fader siddende bleg og ubevægelig ved Siden af ham. Han lagde ikke Mærke til mig, og jeg blev længe staaende rolig. Endelig satte jeg mig op paa hans Knæ, han lagde mekanisk sin Arm om mig, og idet mit Hoved hvilede mod hans bankende Hjærte, sad vi begge tause. Han tænkte paa alle sine bristede Forhaabninger, og jeg tænkte paa, hvad jeg kunde sige eller gøre for at udfylde Savnet og Tomheden i hans Hjærte. Tilsidst sukkede han dybt og sagde: »Aa, min lille Pige, gid du var en Dreng!« Og idet jeg slyngede mine Arme om hans Hals, svarede jeg: »Jeg skal søge at blive, hvad min Broder var.« Og jeg besluttede nu, at jeg ikke vilde ofre saa megen Tid som tidligere paa at lege, men jeg vilde læse og se at blive den dygtigste i min Klasse og saaledes glæde min Fader. Hele den Dag og langt ud paa Natten spekulerede jeg paa Problemet Piger og Dreng. Jeg tænkte, at naar jeg vilde ligne Dreng, saa var det det vigtigste, at jeg blev modig og dygtig til at læse, og jeg besluttede derfor, at jeg vilde lære Græsk og lære at styre en Hest. Da jeg havde fattet denne Beslutning, faldt jeg i Søvn. Min Beslutning var ikke, som saa mange andre, forduftet den næste Morgen, men jeg stod tidlig op for at udføre den. Det var en Beslutning, der var bestemt til at give min Karakter en anden Støbning. Saa-

snart jeg var klædt paa, skyndte jeg mig hen til vor gode Præst, Simon Hosack, som plejede at arbejde tidligt paa Morgen i sin Have. »Doktor,« sagde jeg, »holder De mest af Dreng eller Piger?« »Af Piger naturligvis, jeg vilde ikke bytte dig bort for alle Dreng i Verden.« »Jeg vilde ønske, jeg var en Dreng, og derfor vil jeg se at komme til at ligne Dreng. Jeg vil lære at ride og læse Græsk. Vil De lære mig Græsk, Doktor? Jeg vil gerne begynde strax.« »Kom saa ind med i Biblioteket,« sagde han, »saa begynder vi med det samme.« Han forstod tilfulde den Følelse af Sorg og Smerte, der havde bemægtiget sig mig, da jeg opdagede, at en Pige vejede mindre paa Tilværelsens Vægt-skaal end en Dreng, og han roste mig, fordi jeg havde fattet det Forsæt at modbevise dette. Den gamle græske Grammatik, som han havde brugt paa Universitetet i Glasgow, var snart i mine Hænder, og den græske Artikel blev læst før Frokost.

Nu begyndte Dødens sørgelige Højtidelighed, Vennernes Graad, de mørke Værelser, den spøgelseagtige, uhyggelige Stilhed, Formaningerne til de levende om at være beredte paa Døden, de højtidelige Bønner, Klagesangen, Ligfølget, Klokkeklangen, Begravelsen. Hvor jeg led i disse triste Dage! En underlig ubeskrivelig Frygt for det ubekendte greb mig. I de følgende Maaneder gik jeg ved Aftentide med min Fader ud til den nygravede Grav, og jeg stod og lænede mig til et Poppeltræ, mens min Fader kastede sig ned paa Graven med udstrakte Arme som for at favne sit Barn. Endelig kastede Novemberstormen og Frosten sit isnende Dække mellem de levende og de døde, og vi holdt op at gaa derud.

Snart efter begyndte jeg at læse Latin, Græsk og Mathematik sammen med en Drengeklasse i Akademiet, hvor de fleste Dreng var meget ældre end jeg. I tre Aar var der en Dreng, der stadig holdt den øverste Plads i Klassen, og jeg var stadig Nr. 2. Der blev udsat to Præmier i Græsk, jeg fik den ene af dem. Hvor jeg husker min Glæde, da jeg fik Præmien. Det var ikke nogen Følelse af Ærgerrighed eller af Triumf overfor mine Kammerater, heller ikke Tilfredsstillelse ved at modtage denne Æresbevisning i Nærværelse af dem, der var til Stede ved Afslutningen. Kun én Tanke opfyldte mig: Fader vil blive glad over mig. Saasnart Skolen var forbi, løb jeg hjem, styrtede aandeløs ind i hans Kontor, lagde det Nye græske Testamente paa hans Bord og sagde: »Det har jeg faaet!« Han tog Bogen, gjorde mig nogle Spørgsmaal om mine Kammerater og Læreren og Tilhørerne og rakte mig det tilsyneladende fornøjet tilbage. Jeg blev staaende og ventede paa, at han skulde sige noget, der viste, at han vilde anerkende, at en Datter kunde være ligesaa god som en Søn, men han kyssede mig paa Panden, og sagde med et Suk: »Gid du dog var en Dreng!«

Min Glæde forvandlede sig til Sorg, jeg løb hen til min gode Doktor. Han tørrede mine Taarer og søgte at trøste mig med sin Ros og med at tale om mine Udsigter for Fremtiden. Han var dengang for syg til mere at gaa ud og spurgte mig, om jeg efter hans Død vilde have hans Leksikon, Testamente og Grammatik, som vi saa ofte havde pløjet sammen. »Jeg vil hellere have, at De skal leve,« svarede jeg. »Hvad skal jeg gøre, naar De er død?«

»Aa,« sagde han kærligt, »min Aand skal blive hos dig og vaage over dig i alle Livets Kampe.« Ædle Ven! Han ejede kun lidt her paa Jorden, men da hans sidste Kamp var endt, og hans Testamente blev aabnet, stod der i det: »Mit græske Leksikon, min Grammatik og mit Testamente samt Scotts Kommentarer i 4 Bind efterlader jeg til Elisabeth Cady.« Jeg ser aldrig paa disse Bøger uden med en Følelse af Taknemmelighed over, at jeg i min Barndom var velsignet med en saadan Ven og Lærer.

Imidlertid vedblev jeg at læse i Præstegaarden og gjorde raske Fremskridt, saa at jeg endog forbavsede min Lærer, der dog ellers troede mig i Stand til alt. Jeg lærte at køre og at sætte over en Grøft paa Hesteryggen. Jeg gjorde alt, hvad jeg kunde, i det Haab, at jeg engang skulde høre min Fader sige: »En Pige kan alligevel være lige saa god som en Dreng,« men han sagde det aldrig. Naar Doktoren kom over til os om Aftenen, hviskede jeg til ham: »Fortæl Fader, hvor gode Fremskridt jeg gør,« og han fortalte ham det da i de mest rosende Ord. Men min Fader gik blot op og ned ad Gulvet og sukkede som Tegn paa, at han ønskede jeg var en Dreng. Og jeg, der ikke forstod hans Følelser, søgte at skjule mine Taarer ved Doktors Skulder.

(Fortsættes.)

Raadhusudstillingen

er en Stordaad. De Mænd, som har haft Ideen, og som væsentligst har udført den, har gjort sig udelige — om de ikke alt var det — de har skrevet dansk Kunsts Historie og banket den ind i Nationens Bevidsthed. De Mænd burde hædres saa meget, som Land og Stat formaar.

Intet skal bebrejdes dem. De har samlet og udsøgt det meste og det bedst mulige. Kan der ogsaa siges, at enkelte Kunstnere kunde være smukkere repræsenterede, saa bliver det dog ganske underordnet for det store og hele. Enten har vi dem paa andre Steder eller vi har dem tilgode.

Som Ex. paa nogle ældre Kunstnere, der sikkert har præsteret flere gode Arbejder, kan man nævne Lunde, Kjærskov, F. C. Lund og Heinr. Hansen, og af yngre Bredal og Hans Friis; men det opvejes af de glemte og ukendte, som ere komne frem.

For os ældre var hverken Kølle eller Schou glemte, men derimod var Dreyers og Kjeldrups Kunst os ukjendt, og havde Udstillingen ikke forskaffet os Hundreder af Nydelser saa havde vi allerede haft nok i de to Kunstneres Arbejder.

Naar vore Dagblade har anmeldt Udstillingen, synes de gennemgaaende at betegne Billedhugger-Afdelingen som mangelfuld. Det er dog vist ubilligt; man maa huske paa, hvilket Ansvar, hvilket Besvær og hvilken Udgift det vilde have været at samle al dansk Skulptur i den overbyggede Gaard.

Heller ikke havde det været heldigt at hobe den op, saa man ikke kunde se det ene Kunstværk for det andet. Hertil kommer, at meget af dansk Skulptur daglig er at se baade i Sølvgade og paa Vestre Boulevard, foruden hvad der staar paa offentlige Pladser; vi vilde altsaa faa mange Gentagelser. De yngre Kunstneres Værker kjender og husker vi jo saa godt, men interessant vilde det jo unægtelig have været at se noget

mere af vore store afdødes Kunst, først og fremmest af H. V. Bissen, hvis overlegne Begavelse lyser ud af de Arbejder, som forefindes. Hvis man har Øje for og Kærlighed til Skulptur, vil man have fundet mange Perler; jeg skal blot foruden H. E. Freunds Relieffer nævne Salys Relief af Diogenes, (Nr. 2080) Evens fortræffelige Statuetter, der, skønt de staar spredt, nok skal gøre sig gældende og Peters's »Et Barn, som leger med Blomster« (Nr. 2058). Blandt de mange ukendte Buster, som ere interessante, vil jeg kun nævne S. C. Stanley's af Johannes Ewald (Nr. 2089).

Mest storladen er dog H. V. Bissens 2 Statuer: Frederik VII (som ejes af Aalborg Musæum) og H. C. Ørsted, modelleret 1861. Disse to beviser tilfulde Sandheden af Professor Høyens Ord i hans Mindetale over Bissen: »Der er Kunstnere — deres Tal er ikke stort — hvis Arbejder, naar vi træde hen for dem, ikke blot tiltale os ved deres konstneriske Skønhed, men ved den Ærlighed, den Renhed i Følelsen og den Overbevisning, der afspejler sig deri. Til disse Kunstnere hørte Bissen« »Han besad næsten en Seers Bilk til at gennemtrænge Personligheden og gribe det ejendommelige i den.« Genialiteten lyser ud af Ørstedes Aasyn. Manden, Mennesket, som staar der i sin daglige Dragt med de ellers ulidelige Buxer er mere »antik«, mere »monumental« end 100 andre Statuer i al deres »Pragt« eller al deres »Nøgenhed«.

Man spørger uvilkaarlig: hvortil er denne Statue af Ørsted modelleret? Hvorfor er den ikke oprejst? Staar den maaske alt et eller andet Sted, hvor man aldrig kommer?

I 1835—36 modellerede H. V. Bissen en Statue af Anders Sandøe Ørsted. Den skal ogsaa have været et fortrinligt Kunstværk. En Kreds af Mænd vilde lade den støbe, men nogle Udtalelser i et Brev fra Orla Lehman til Høyen*) (han benævner Ørsted »Fyrstetjener«) gjorde, at dette Foretagende blev opgivet, og Bissen skal endog have tænkt paa at slaa Statuen itu. Herfra frelstes den af Billedhugger Malthé, der 1854 fik Lov at gemme den i Christansborg Slots Kælder. Staar den mon der endnu? Tænk om disse to Statuer kom til at staa i eller udenfor den prægtige Raadhusbygning. Vilde der ikke være Mening i, at vor Afstøbningssamling sluttede med nogle af H. V. Bissens Stortværker i Stedet for med et fransk Nutidsarbejde? Vi kunde godt undvære en Del romerske Dekadence-Statuer, som saa kunde give Plads for noget mere Renaissance-Skulptur og nogle Afstøbninger af H. V. Bissens Arbejder, f. Ex. Landsoldaten (Fredericia), Frederik VII (Frederiksborg) eller de to Brødre Ørsted. Nok muligt at en og anden Nutids-Eva vilde se ud, som om hun ønskede sig skjult i en Niche eller bag en Pille — men det gør de jo alligevel ved Siden af Ægypterne. L.

Mindfest over Fredrika Bremer.

Den 17. August fejredes af Fredrika-Bremer-Forbundet en smuk og stemningsrig Højtid i Anledning af Hundredaarsdagen for den Kvindes Fødsel, hvis Navn Forbundet bærer. I det skønneste Sommervejr kørte

*) Høyens Levned af J. L. Ussing.